

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 25 юни 2026 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Павлина Панова

Членове: Надежда Желепова

Атанас Семов

Красимир Влахов

Янаки Стоилов

Соня Янкулова

Борислав Белазелков

Десислава Атанасова

Галина Тонева

Сашо Пенев

Невин Фети

Орлин Колев

при участието на секретар-протоколита Росица Симова разгледа в закрито заседание на 25.06.2026 г. конституционно дело №12/2026 г., докладвано от съдията Атанас Семов.

Конституционното производство е по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България във фазата на произнасяне по допустимостта на искането на основание чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Конституционното дело е образувано на 26.05.2026 г. по искане на Административния съд – Силистра, трети състав, за обявяване на противоконституционност на чл. 574, ал. 10 от Кодекса за застраховането (обн. ДВ, бр. 102 от 2015 г., посл. изм. ДВ, бр. 51 от 2026 г.; КЗ) в частта „от датата на изпращане на уведомлението“ и на чл. 143, ал. 10, изр. първо от Закона за движението по пътищата (обн. ДВ, бр. 20 от 1999 г., посл. изм. ДВ, бр. 55 от 2026 г.; ЗДВП).

Разпоредбата на чл. 574, ал. 10 КЗ урежда задължение за уведомяване от Информационния център на Гаранционния фонд на „собствениците на превозни средства, за които не е сключен договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите или сключеният договор е бил прекратен и не е подновен, и им дава срок от 14 дни от датата на изпращане на уведомлението да представят доказателства за наличие на сключен и действащ застрахователен договор за тази застраховка“.

Разпоредбата на чл. 143, ал. 10, изр. първо ЗДвП предвижда служебно прекратяване на регистрацията на пътни превозни средства, за които органът по чл. 574, ал. 1, т. 1 (компетентният държавен орган, който регистрира моторните превозни средства в Република България) е получил от Гаранционния фонд уведомление по чл. 574, ал. 11 КЗ.

Вносителя на искането смята оспорените разпоредби за противоконституционни, тъй като „обвързването на 14-дневния срок с изпращането на уведомлението по чл. 574, ал. 10 КЗ, а не с получаването му, както и премахването на фразата „и се уведомява собственикът на пътното превозно средство“ от текста на чл. 143, ал. 10, изр. 1 ЗДвП“ противоречат на „правото на защита“ (чл. 56 от Конституцията), „правовата държава и правната сигурност“ и „принципа на пропорционалност“.

По отношение на противоречието с правото на защита според вносителя началото на срока по чл. 574, ал. 10 КЗ (от датата на изпращане на уведомлението) създава възможността лицето обективно да не узнае за уведомлението преди изтичането на така определения срок и по тази причина да бъдат засегнати неговите права. Разпоредбата на чл. 143, ал. 10, изр. 1 ЗДвП според него също нарушава правото на защита, тъй като „гаранцията за узнаване на прекратяването на едно субективно право е премахната с отмяната на фразата „и се уведомява собственикът на пътно то превозно средство“. Твърди, че „мълчаливо е заложена презумпция за

знание на факт“, която противоречи на презумпцията за невинност и е въведена с неправилна нормотворческа техника.

По отношение на принципа на правовата държава вносителят изтъква, че правните последици следва да настъпват при реална възможност за адресата да се съобрази с тях. Освен това се посочва, че „фикцията на уведомяване“ нарушава правната сигурност като елемент на правовата държава.

По отношение на нарушението на „принципа на пропорционалност“ вносителят приема, че правната уредба следва да бъде оценявана през призмата на преследваната легитимна от гледна точка на Конституцията цел и съответствието на избраните мерки с постигането на тази цел. Според него административното облекчение с премахването на задължението за уведомяване по чл. 143, ал. 10, изр. 1 ЗДвП не постига целените резултати, тъй като води до „съставяне на повече актове за установяване на административни нарушения, повече наказателни постановления, повече заповеди за принудителни административни мерки и повече сигнали за образуване на наказателни производства по чл. 345, ал. 2 НК“. Заключва, че по тези съображения мярката е не само несъразмерна, но и нецелесъобразна. Освен това приема, че всяко ограничение на конституционни права на гражданите, целящо да компенсира неспособността на администрацията да изпълнява задълженията си, е несъвместимо с правовата държава. Изтъква и че постигането на преследваната цел – редуциране на случаите на управление на превозно средство без сключен договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ – се затруднява от липсата на уведомяване, защото се ограничава възможността на гражданите да спазят закона, като вместо това се предпочита значително по-интензивна държавна намеса, която би се оказала ненужна при правомерно информиране на собствениците на превозни средства.

В изпълнение на разпореждането на съдия-докладчика от 28.05.2026 г. за привеждане на искането в съответствие с изискването на чл. 18, ал. 3 ПОДКС на 11.06.2026 г. е получено допълнение към искането, в което вносителят твърди, че оспорените разпоредби „попадат извън приложното поле на ПЕС, респ. попадат в полето на дискреция, оставено от ПЕС“.

Конституционният съд, за да се произнесе по допустимостта на искането, взе предвид следното:

Искането е направено от оправомощен да сезира Конституционния съд субект по чл. 150, ал. 2 от Конституцията. От посочените в искането факти по административно дело № 24/2026 г., по повод на което е направено искането, може да се направи заключението, че оспорените разпоредби са приложимо право по посоченото дело и тяхното съответствие с Основния закон е преюдициален за неговото решаване въпрос.

Предмет на искането е установяване на противоконституционност на разпоредби от закон, което е правомощие на Конституционния съд съгласно чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията.

Конституционният съд не се е произнасял с решение или с определение за недопустимост по предходно искане със същия предмет, поради което не е налице отрицателната процесуална предпоставка за неговата допустимост по чл. 21, ал. 6 ЗКС.

Искането е съобразено с изискуемите от чл. 17, ал. 1 ЗКС и чл. 18 ПОДКС форма и реквизити.

При тези данни Конституционният съд приема, че искането следва да бъде допуснато до разглеждането по същество.

На основание чл. 20а, ал. 1 ПОДКС с оглед на предмета на искането следва да бъдат конституирани като заинтересувани институции, които да представят становища по делото: Народното събрание, Министерският съвет, министърът на правосъдието, министърът на вътрешните работи, Върховният касационен съд, Върховният административен съд,

омбудсманът на Република България, Висшият адвокатски съвет, Комисията за финансов надзор и Гаранционният фонд.

На основание чл. 20а, ал. 3 ПОДКС следва да бъдат поканени да дадат писмено правно мнение по предмета на делото следните изтъкнати специалисти от науката и практиката: проф. д.н. Дарина Зиновиева, проф. д.н. Цветан Сивков, проф. д-р Иван Тодоров, доц. д.н. Изабела Чакърва, доц. д-р Деяна Марчева и доц. д-р Ралица Илкова.

По изложените съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията и чл. 19, ал. 1 ЗКС, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И:

ДОПУСКА за разглеждане по същество искането на Административния съд – Силистра, трети състав, за обявяване на противоконституционност на чл. 574, ал. 10 от Кодекса за застраховането (обн. ДВ, бр. 102 от 2015 г., посл. изм. ДВ, бр. 51 от 2026 г.) в частта „от датата на изпращане на уведомлението” и на чл. 143, ал. 10, изр. 1 от Закона за движението по пътищата (обн. ДВ, бр. 20 от 1999 г., посл. изм. ДВ, бр. 55 от 2026 г.).

Конституира като заинтересувани институции по делото: Народното събрание, Министерския съвет, министъра на правосъдието, министъра на вътрешните работи, Върховния касационен съд, Върховния административен съд, омбудсмана на Република България, Висшия адвокатски съвет, Комисията за финансов надзор и Гаранционния фонд, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се предоставя 30-дневен срок от уведомяването да представят писмени становища по предмета на делото.

Отправя покана да дадат в същия срок писмено правно мнение по предмета на делото до: проф. д.н. Дарина Зиновиева, проф. д.н. Цветан Сивков, проф. д-р Иван Тодоров, доц. д.н. Изабела Чакърва, доц. д-р Деяна

Марчева и доц. д-р Ралица Илкова, на които да се изпратят преписи от искането и от определението.

Препис от определението да се изпрати на вносителя на искането, който в 30-дневен срок може да представи допълнителни съображения.

Председател:

Павлина Панова